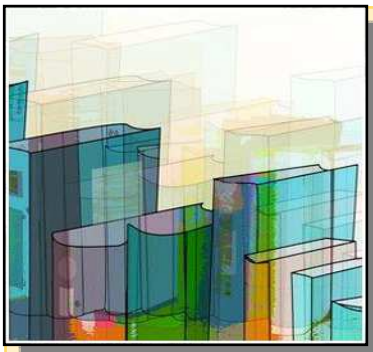
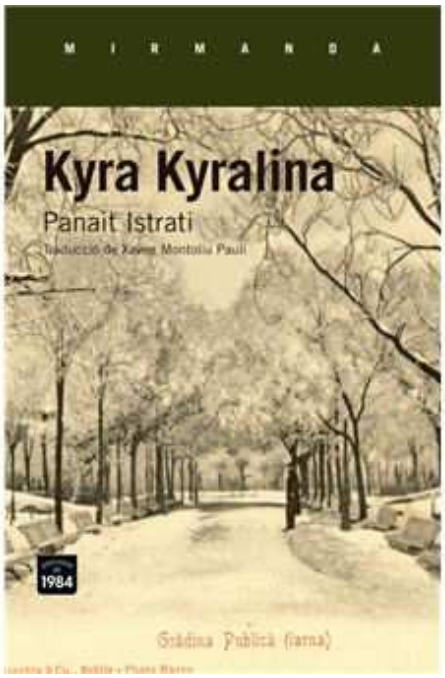

Club de lectura d'adults

Panait Istrati

Kyra Kyralina

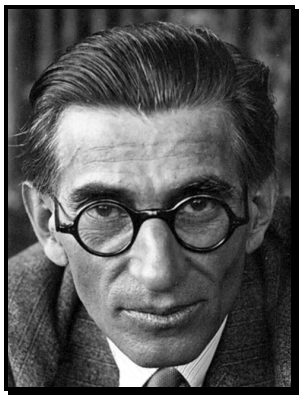

Dilluns, 26 d'octubre les 18.30 h.

Col·labora el Servei de Biblioteques
de la Diputació de Girona.

BIBLIOTECA FAGES DE CLIMENT FIGUERES · Ajuntament de Figueres · Figueres Cultura · Diputació de Girona Biblioteques · Biblioteques Públiques de Catalunya

Autor:

Panait Istrati

(Braila, 1884)

Aventurer, poliglot, viatger incansable, tenia ànima d'haiduc. Fill natural d'una bugadera romanesa i d'un contrabandista grec, va néixer a Braila, a la riba del Danubi.

Va fer de mariner, de pintor de parets, de porter de nit en un hotel; va conèixer les penúries econòmiques i la malaltia, i va participar en l'organització de la primera vaga de treballadors al port de la seva ciutat natal.

Autodidacte, parlava romanès, grec i turc; va aprendre francès quan va anar-se'n a Suïssa el 1916. Tenia trenta-dos anys. El 1920 va marxar a París. Casat dues vegades, va ser internat en diversos sanatoris de tuberculosos. El 1921 va intentar suïcidar-se a Niça.

La seva primera novel·la, *Kyra Kyralina*, publicada el 1923 en francès i amb un pròleg de **Romain Rolland**, li va obrir les portes de la literatura universal.

Els anys 1927 i 1928 va viatjar a la Unió Soviètica, acompanyat de **Nikos Kazantzakis**. Va denunciar les atrocitats del règim estalinista, va ser acusat de traïdor i molts dels intel·lectuals amics li van girar l'esquena.

Va morir sol en un sanatori de Bucarest, a cinquanta anys.

Obra:

[...] Les novel·les i els relats istratians descriuen el món conegut, vist i viscut per Istrati, amb personatges de diferents cultures i religions, nàufrags d'un món canviant amb un destí fascinant al qual sovint no poden renunciar. El lector del moment –com segurament el d'ara–, va quedar captivat pels seus herois i heroïnes –res més que persones de cor–, una producció que diferia de la literatura del moment per aquesta tendència llevantina i aventurera; era una obra insòlita en contrast amb la hípersofisticació literària d'aleshores. Tot i comptabilitzar-se, en vida de l'autor, traduccions a una trentena de llengües, com s'ha comentat, les circumstàncies adverses de la seva vida van comportar-li, especialment, arran de la seva mort, l'oblit i, fins i tot, en alguns països, la prohibició de la seva obra per raons de caire ideològic. Tanmateix, durant l'últim terç del segle XX, s'albira una recuperació de l'obra istratiana, amb noves traduccions i reedicions. Algunes de les seves obres s'han dut al cinema començant, encara en vida d'Istrati, per la pel·lícula muda *Kyra Kyralina* (1927) dirigida per Boris Glagolin i rodada als estudis soviètics de Crimea. [...]

Kyra Kyralina: un clàssic modern

El març de 1920, Panait Istrati arriba a París. Són temps de pau a pesar de les encara dificultats econòmiques que l'Europa occidental i França patia, de resultes de la Gran Guerra. De Romania estant França és l'epicentre cultural del continent i molts escriptors i artistes romanesos albiren triomfar-hi; només

cal recordar, a tall d'exemple, un parell de contemporanis d'Istrati: Constantin Brâncuși o Tristan Tzara.

Tanmateix, Istrati no sembla confluir amb aquest París ni amb el que s'hi coïa artísticament i literària. Ell hi arriba carregat d'aires i relats "llevantins2, motivat per un alt compromís social i polític, de caire humanista i amb una idea clara: de ser escriptor. L'amistat amb Romain Rolland propiciarà que la revista *Europe*, fundada per ell a la mateixa editorial Rieder, publiqui dos lliuraments de *Kyra Kyralina*.; concretament, al nr. 7 del 15 d'agost de 1923, el primer fascicle encapçalat per un article previ de Romain Rolland: „Un Gorki Balkanique" (que posteriorment serà el pròleg del volum respectiu) i, el segon, al nr. 8 del 15 de setembre de 1923. La revista *Europe*, marcada encara pel record de la Gran Guerra, pretenia traspassar les fronteres i explorar les contribucions transculturals per afavorir una coexistència pacífica dels diferents pobles del continent. A més d'Istrati, un altre romanès, Tristan Tzara també va publicar-hi, entre molts d'altres autors especialment francesos i també internacionals.

A finals de 1923, Istrati signa un contracte, per mediació de Rolland, amb l'editorial Rieder per treure l'any següent, en un sol volum, *Kyra Kyralina*. El llibre va esdevenir una novetat literària extraordinària (amb multitud de reedicions) tal com es va fer ressò la premsa francesa fruit de l'acollida dels lectors del moment que no només va obrir camí a la resta de publicacions istratianes, sinó també a les traduccions que immediatament es van fer.

[...]

Fragments d'un article de Xavier Montoliu:

https://www.lletresbarbares.cat/articles/centenari_publicaci%C3%B3_freancesa_de_kyra_kyralina